

אחוז ההכרה בפליטים בישראל עומד על 0.06 אחוזים:

הנתונים המדאיגים מעידים על מערכת מקלט לא מתפקדת

היום, 12.8.20 **פורסם דו"ח חדש** של ארגון היא"ס המציג נתונים מדאיגים על מערכת המקלט בישראל. על פי הדו"ח, מתוך 64,542 בקשות מקלט שהוגשו לרשות בין השנים 2011 ל-2019 התקבלו 39 בקשות בלבד - רק 0.06 אחוזים, בעוד שעשרות אלפי בקשות מקלט אינן נבחנות או נדחות על הסף. על פי הדו"ח, ב-9 השנים האחרונות רק 39 מבקשי מקלט הוכרו כפליטים (מתוכם 13 אריתראים וסודני אחד). בעוד מערכת המקלט גוררת רגליים, אלפי מבקשי מקלט וילדיהם נותרים במשך שנים ללא מעמד, ללא זכויות סוציאליות, וללא ביטוח בריאות.

אחוזי ההכרה בפליטים בישראל נמוכים באופן קיצוני בהשוואה למדינות אחרות החתומות על אמנת הפליטים. אחוזי ההכרה באירופה למבקשי מקלט מאריתריאה עומדים על כ-70%. אם מוסיפים לכך את מספר האנשים שמקבלים הגנה משלימה (הכוללת שירותים כמו בריאות, רווחה וביטוח לאומי), מספרם מגיע לכ-90%. אחוזי ההכרה באירופה למבקשי המקלט מסודן עומדים על כ-50%, ובתוספת אלו הזכאים להגנה משלימה, מספרם מגיע לכ-60%.

כבר בדו"ח מבקר המדינה משנת 2018 נמתחה ביקורת חריפה על תפקודה הלקוי של מערכת המקלט אך הליקויים לא רק שלא תוקנו - הם אף העמיקו והחמירו את מצבם של מבקשי המקלט: כך, מעל ל-50 אחוזים מבקשות המקלט כלל אינן נבדקות, ורק עשרות מקרים מגיעים לוועדה המייעצת שאמורה להמליץ לשר הפנים האם להעניק מעמד של פליט. כוח האדם ביחידה רק צומצם ומשך הטיפול בבקשות שהוכרעו עומד בממוצע על שנתיים. בנוסף, על אף שמשרד הפנים התחייב בחודש יולי בשנה שעברה **לבחון מחדש** כ-13 אלף בקשות מקלט של אזרחי אריתריאה - בפועל, בשנה שחלפה דנה הוועדה המייעצת רק ב-32 תיקים מתוך 13,000, והכריעה רק ב-21 מתוכם. כמו כן, מהדו"ח עולה כי היחידה מתעדת טיפול בבקשות מקלט שהיא יכולה לדחות בהליכים מזורזים, ולעומת זאת נמנעת מטפל בבקשות מובהקות.

ע"פ **נתוני רשות האוכלוסין וההגירה** חיים בישראל כ-28,000 מבקשי מקלט מאריתריאה וסודן). מדינת ישראל מכירה בסכנת החיים שנשקפת להם אם יחזרו לארצות המוצא ולכן נמנעת מלגרשם חזרה למדינותיהם. שהייתם בישראל חוקית ומוסדרת - הם מחזיקים באשרה מסוג 5א2 אותה עליהם לחדש מדי חצי שנה או שנה, אך אשרה זו אינה מקנה להם זכויות סוציאליות או ביטוח בריאות.

הנתונים הנחשפים בדו"ח מעידים על מערכת מקלט לא מתפקדת. בכל שנה שעוברת בלי שבקשות המקלט נבחנות עשרות אלפי מבקשי מקלט ממשיכים לחיות בישראל בלי מעמד, ללא זכויות סוציאליות וללא ביטוח בריאות. מבקשי המקלט נמנים על אחת מהאוכלוסיות המוחלשות ביותר בארץ, על אחת כמה וכמה בימים של מגפה משתוללת.

על המדינה לבחון באופן הגון ומהיר את כל בקשות המקלט העומדות תלויות וליישם את המלצות דו"ח מבקר המדינה מ-2018, ובמקביל להבטיח את זכויותיהם הבסיסיות של מבקשי המקלט ואת נגישותם לשירותי בריאות ורווחה גם בעת שהם ממתינים להכרעה בבקשותיהם.